

Motion till riksdagen 2020/21:3300

av **Johan Forssell m.fl. (M)**

Framtidens polis

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Polismyndigheten med 10 000 fler polisanställda till 2024 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler poliser i yttre tjänst och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att de medel som avsattes för löner till Polismyndigheten i Moderaternas och Kristdemokraternas budget används för avsett ändamål och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återrekrytera poliser och att anställa administrativt stöd till polisen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler statliga ordningsvakter och en förändrad lagstiftning för ordningsvakter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett system med deltidspolis och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att begära polishjälp från EU och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en reformerad polisutbildning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att polisutbildning ska ske på fler orter samtidigt som möjligheterna till distansutbildning byggs ut för fler vägar till polisyrket och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätthålla respekten för polis och rättsväsen med ett starkt straffrättsligt skydd och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra våld mot tjänsteman till en egen brottsrubricering med straff om minst sex månaders fängelse och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter för poliser att få skadestånd i form av kränkingsersättning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skydd av polismannens identitet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektivisering av Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler och bättre kameror och annan teknisk övervakningsutrustning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra reglerna för s.k. topsning så att fler brott kan klaras upp och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för insamling, lagring och användning av biometriska uppgifter måste ändras och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att polisen har acceptabla svarstider när allmänheten söker kontakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över polisens samlade trafikövervakande arbete i syfte att tillgodose en god och säker trafikmiljö och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa straffen för rattfylleri och olovlig körning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Gängkriminaliteten växer sig allt starkare i Sverige och det grova våldet befinner sig på historiskt höga nivåer. Skjutningar och sprängningar sker statistiskt sett varje dag. Vi har sett en kontinuerlig eskalering av såväl sprängningar som skjutningar. Svensk polis är inte dimensionerad för att hantera ett fyrtiotal gängmord och över 300 skjutningar per år och samtidigt klara av alla sina andra uppgifter. Parallellt med att gängkriminaliteten har tagit ett stort fokus har andra problem växt sig större. Ungdomsrånen har ökat lavinartat de senaste fem åren och sexualbrotten ligger kvar på fortsatt höga nivåer. Samtidigt utsätts allt fler enskilda för brott och otryggheten breder ut sig.

Polisen behöver stärkas avsevärt för att ha förmåga att bekämpa gängen och samtidigt förebygga, ingripa mot och utreda annan brottslighet. För att fler brott ska klaras upp och problemen med gängkriminalitet, hög utsatthet för brott och en utbredd otrygghet i samhället ska kunna åtgärdas är behovet av fler poliser stort. Trots det står polisen inför stora utmaningar: Polistätheten har minskat kraftigt under den nuvarande regeringen och på många platser i landet upplevs polisen som frånvarande. Vi har en akut polisbrist, alltför många poliser väljer att sluta och ett stort antal platser står varje termin tomma på polisutbildningen. För att komma till rätta med situationen måste åtgärder komma på plats som stärker Polismyndigheten på kort sikt, samtidigt som vi bygger från grunden för att långsiktigt lösa problemen och stärka svensk polis.

Fler polisanställda

Många upplever idag att polisen är frånvarande och saknar tid att rycka ut när något händer eller förmåga att klara upp vanligt förekommande brott. Upprätthållandet av lag och ordning är en av statens mest grundläggande uppgifter. Trots den kraftigt ökade grova kriminaliteten är polistätheten i Sverige lägre idag än för tio år sedan och som jämförelse har vi en av de lägsta polistätheterna i hela Europa. Den grova våldsbrottsligheten i gängmiljöer har medfört att förekomsten av personalkrävande och omfattande förundersökningar ökat. Polistätheten har helt enkelt inte utvecklats i samma takt som den grövre kriminaliteten. Men det är inte bara för att motverka det grova våldet som Sverige behöver fler poliser; polisen behöver också bli mer synlig i hela landet, mängdbrottsligheten som exempelvis stöldligor står för måste bekämpas och förmågan att utreda och klara upp brott måste förbättras avsevärt.

Sverige har idag en polistäthet motsvarande cirka 200 poliser per 100 000 invånare. I den senaste officiella mätningen från Eurostat över polistätheten var polistätheten i Sverige tredje lägst i hela EU. I samma mätning låg den genomsnittliga polistätheten i Europa på 318 poliser per 100 000 invånare. Även polisen upplever att polisbristen påverkar negativt. En undersökning som Polisförbundet låtit göra visade att åtta av tio poliser ansåg att deras avdelning/enhet aldrig eller sällan har rätt bemanning i förhållande till kraven på verksamheten.

Svensk polis har idag svårt att klara sitt uppdrag. Det beror bland annat på att alltför många poliser idag lämnar yrket. Sedan 2014 har antalet poliser som slutat av andra orsaker än pension fördubblats. Samtidigt står hundratals platser på polisutbildningen tomma. Det är tydligt att mer behöver göras. Fler poliser behövs såväl i de större städerna som i glest befolkade delar av landet. Polismyndigheten behöver få betydande resurser under denna mandatperiod. Moderaternas satsningar på svensk polis gör det möjligt både att öka antalet poliser för att nå målet om 10 000 fler polisanställda till 2024 och att öka attraktiviteten i polisycket. Moderaternas långsiktiga målsättning är att antalet poliser per capita i Sverige ska ligga i nivå med genomsnittet i EU.

Resurser till den lokala nivån

I dag finns cirka 50 procent av regionernas resurser på lokalpolisområdesnivå. För att polisen aktivt ska kunna arbeta mot gängen och skapa trygghet i lokalsamhällena krävs en lokalt närvarande polis med god lokalkännedom. Moderaterna vill därför att majoriteten av ökningen av antalet poliser som sker under denna mandatperiod ska placeras på lokalpolisområdesnivå. Det kommer innebära fler synliga och närvarande poliser i utanförskapsområdena som kontinuerligt kan arbeta med att bekämpa och förebygga brott. Det kommer också innebära en ökad trygghet när vi får fler poliser runt om i våra städer och på landsbygden.

Den utveckling vi nu ser vad gäller rån mot unga måste bekämpas och stoppas. Utsattheten för den här typen av brott måste minska. För att möjliggöra detta måste upptäcktsrisken öka och en viktig pusselbit för det är fler poliser. En utbyggnad av polisen bör kombineras med riktade arbetsätt mot personrån. Polisen bör bland annat fokusera på så kallade hot spots, dvs. platser och tider där personrån begås i hög utsträckning. Även civila poliser kan vara ett effektivt verktyg för att övervaka dessa riskmiljöer.

Fler poliser i yttre tjänst

Sverige har ett stort behov av fler poliser och framför allt måste fler poliser ut i yttre tjänst. Omorganisationen av polisen var nödvändig, men när det gäller att få ut fler synliga poliser på gator och torg kan vi konstatera att omorganisationen inte givit efterfrågade resultat. Syftet var att skapa en effektiv polisorganisation som också kom närmare medborgarna. Så är inte fallet idag. Antalet poliser i yttre tjänst har också minskat kraftigt under de senaste tio åren. Enligt Polisförbundet fanns år 2010 omkring 10 250 poliser i yttre tjänst. Idag arbetar endast drygt 7 000 poliser i yttre tjänst. Därtill arbetar poliser i yttre tjänst normalt i treskift, och givet att bemanning sker dygnet runt även under helger och veckoslut är antalet som arbetar simultant i yttre tjänst betydligt lägre.

Att enbart styra de poliser som utbildas under mandatperioden till lokalpolisområdena kommer på egen hand inte vara tillräckligt för att täcka behovet av antalet poliser i yttre tjänst. Det finns redan idag möjlighet att omfördela befintliga poliser till arbete i yttre tjänst för att här och nu tillgodose behovet. Vi vill därför ge Polismyndigheten i uppdrag att säkerställa att fler poliser kommer ut i yttre tjänst och se över hur befintliga poliser kan omfördelas i syfte att öka antalet poliser i yttre tjänst. Detta är ett viktigt steg för att på kort sikt stärka den polisiära närvaron på de platser där behoven är som störst.

Säkerställ att de medel som avsattes till Polismyndigheten i M/KD-budgeten för löner används för avsett ändamål

Sedan 2015 har närmare 5 000 poliser avslutat sin anställning. Över 40 procent av dessa har slutat av andra orsaker än pension. För att bryta trenden att erfarna poliser slutar i förtid måste polisyrket bli mer attraktivt. Fler måste välja att söka sig till polisyrket, och fler poliser måste känna uppskattning för det värdefulla arbete de gör. Här är lönen avgörande. Moderaterna har tidigare föreslagit en riktad lönesatsning som fullt utbyggd skulle möjliggöra en höjning av polisernas löner med i snitt 3 000 kronor i månaden. Det första steget av tre mot detta togs i budgeten som röstades igenom av riksdagen för 2019 och blev en stor framgång. Sammanlagt utgjorde de 360 miljoner kronor vi avsatte för 2019 mer än hälften av polisens totala löneökningssutrymme. Det visar tydligt att den riktade lönesatsning Moderaterna genomförde hade avsedd effekt i att verkligen öka polisernas löner. Därför vill Moderaterna möjliggöra för polisen att även fortsatt erhålla höjda löner fram till dess att satsningen är fullt utbyggd. Den exakta utformningen och fördelningen ska, precis likt den tidigare satsningen, bestämmas i förhandlingar mellan parterna.

Återrekrytering av poliser och administrativt stöd

Sverige är i stort behov av att fler poliser kommer ut i tjänst idag. För att nå målet om 10 000 fler polisanställda till 2024 är återanställningar av poliser centralt. Moderaterna vill möjliggöra för Polismyndigheten att återanställa pensionerade poliser och poliser som lämnat yrket. Detta ska genom konkurrenskraftiga löner och villkor anpassade för den enskilde polisen. De poliser som på detta sätt återanställs kommer att kunna bidra med sin erfarenhet och samtidigt avlasta sina kollegor redan från första dagen.

Moderaterna vill också möjliggöra för polisen att rekrytera administrativt stöd till utredningsverksamheten för att bistå poliser med enklare men tidskrävande sysslor, såsom förhørsutskrifter. Detta skulle innebära att polisiära resurser som annars hade gått åt till dessa sysslor kan frigöras. Utöver återrekrytering och poliser i yttre tjänst med mera bör även Polismyndigheten kunna använda tillskottet för andra åtgärder som ökar polisyrkets attraktivitet, exempelvis att öka aspirantlönerna.

Statliga ordningsvakter

Redan idag avlastas Polismyndigheten av ordningsvakter som hjälper till att upprätthålla säkerhet och allmän ordning på utvalda platser. Moderaterna är fast övertygade om att det i huvudsak är poliser som ska ha till uppgift upprätthålla ordningen i samhället samt förebygga och utreda brott. Men fram till dess Polismyndigheten nått sin fulla kapacitet bör ordningsvakter användas i större utsträckning för att bidra mer än idag till polisens arbete och det går inte att blunda för de säkerhets- och trygghetsproblem dagens polisbrist för med sig.

Moderaterna vill därför göra det möjligt för Polismyndigheten att anställa eller anlita ordningsvakter för att omedelbart och fram till dess polisen är fullt återuppbyggd börja använda sig av ordningsvakter för vissa uppgifter som poliser i nuläget utför. Det kan handla om trygghetsfrämjande arbete ute på gator och torg, för att störa kriminell aktivitet. Det kan även handla om mer tidskrävande sysslor såsom transporter av frihetsberövade och omhändertagande av berusade personer. För att detta ska bli möjligt måste regelförändringar genomföras skyndsamt. Vi fokuserar de statliga ordningsvakterna framförallt till orter och platser där det finns särskilt stora behov av avlastning och en tydlig polisbrist.

Utöver möjligheten för polisen att anställa ordningsvakter bör ordningsvakter kunna ges ett generellt förordnande att medverka till att upprätthålla allmän ordning inom ett större geografiskt område eller en hel kommun. Det skulle möjliggöra för kommuner att använda sig av ordningsvakter för att täcka upp för polisen i fråga om enklare uppgifter för att trygga ordningen inom kommunens område, i synnerhet patrullering på offentliga platser. I dag är det inte möjligt enligt LOV att förordna ordningsvakter för generella uppgifter inom större geografiska områden; det krävs antingen att det rör sig om en specifik verksamhet eller att uppgiften är begränsad till en viss plats. I vissa kommuner förekommer det mer allmänt hållna förordnanden medan andra kommuner, till exempel Stockholm, nekats sådana förordnanden. Lagstiftningen är föråldrad och en lagändring är därför nödvändig. Polismyndigheten har efterfrågat en sådan lagändring. Dessutom anser vi att ordningsvakternas utbildning behöver förbättras och att befogenheterna behöver utvidgas.

Regeringen har slutligen tillsatt en utredning som ska se över hur regelverket kring ordningsvakter kan förändras. Det är viktigt att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med ett förslag som möjliggör generella förordnanden och utökade befogenheter för ordningsvakter.

Möjlighet till deltidstjänstgöring som polis

Vid vissa tillfällen finns det särskilda behov av fler poliser i tjänst. Vi anser därför att man bör öka möjligheten att införa deltidsanställd polis. Det kan till exempel handla om

poliser som vill kombinera en annan anställning med att vara deltidspolis. Här bör räddningstjänsten kunna tjäna som förebild. Det största antalet anställda inom räddningstjänsten i Sverige utgörs av personer som har en deltidsanställning. Det är fråga om personer som är fullt utbildade brandmän men som har ett annat yrke vid sidan av brandmannayrket. Dessa deltidspannbrandmän tjänstgör när det föreligger behov av räddningstjänstinsatser.

På motsvarande sätt skulle fullt utbildade deltidspoliser – som tjänstgör som poliser vid behov – kunna fylla en viktig funktion. En ordning med deltidspoliser skulle kunna skapa förutsättningar att snabbt få tillgång till utbildad polis vid akuta behov. Fler deltidspoliser skulle också kunna vara ett sätt att se till att lands- och glesbygd kan få tillgång till fler poliser. Även om vissa orter har en jämförelsevis låg brottslighet så måste det kunna finnas tillgång till polis de gånger någonting allvarligt inträffar och brott faktiskt begås.

Begär polishjälp från EU

Polisen är underbemannad och saknar tillräcklig kapacitet för att hantera de utmaningar och problem Sverige står inför. När resurser behöver styras mot den grova gängbrottsligheten riskerar utredningar av annan brottslighet att få stå tillbaka.

Enligt det så kallade Prömrådsbeslutet får svensk polis samarbeta med utländska myndigheter genom att ta emot bistånd inom ramen för gemensamma insatser men även vid exempelvis större evenemang. Svensk polis och Säkerhetspolisen har vid ett antal tillfällen fått hjälp med exempelvis trafikbevakning, fotbollsevenemang och personskydd med stöd av denna lagstiftning. Regeringen bör överväga att göra en översyn av vilka förutsättningar som finns för polisen att efterfråga hjälp från andra EU-länder fram tills att polisen nått sin fulla kapacitet. Sådan hjälp innebär att utländsk polis kan verka på svensk mark med polisiära befogenheter och rätt att bära tjänstevapen för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Operativ polisstyrka vid Europol

Medlemsstaterna bör ge Europol mandat att inrätta en operativ polisstyrka. Polisstyrkan ska efter samarbetsavtal kunna operera i länder utanför EU på liknande sätt som EU:s gräns- och bevakningsbyrå Frontex kan göra i dag. Polisstyrkan ska även kunna bedriva spaningsarbete vid EU:s inre gränser. Pågående spanings- och underrättelsearbete ska alltid meddelas till berörd polismyndighet. Gripande och användande av våld sker enbart i nödvärn eller under ledning av nationell polis. Syftet med styrkan ska vara att stävja gränsöverskridande brottslighet, säkerställa att det gränsöverskridande operativa arbetet alltid pågår och öka bevakningen av de inre gränserna för att skydda den fria rörligheten.

Betald polisutbildning

Ett mycket stort antal poliser kommer att behöva utbildas under kommande år. Det har dock blivit tydligt att det inte räcker att enbart utöka antalet utbildningsplatser. Vid det senaste intaget till polisutbildningen för vårterminen 2020 fanns 1 020 platser

tillgängliga, men tre veckor in på utbildningen stod 414 platser tomma. Trots att antalet utbildningsplatser ökat sedan 2017 har över mer än en av fyra platser på utbildningen stått tom sedan dess. Det är ett rent resursslöseri. Sammantaget är det tydligt att fler reformer för att locka människor till att utbilda sig till polis är direkt nödvändiga.

Moderaterna vill att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna. Därigenom blir utbildningen betald av staten. Satsningen innebär att det blir mer lönsamt att utbilda sig till och arbeta som polis. Under de första fem åren som polis skrivs en femtedel av studielånet av varje år. Efter fem år är hela lånet avskrivet. Väljer man att sluta under de fem åren behöver man inte betala tillbaka de redan avskrivna delarna av lånet. Den här utformningen ger incitament både att utbilda sig till och arbeta som polis.

Reformerad polisutbildning och fler vägar till polisyrket

Polismyndigheten är en grundläggande samhällsfunktion som måste fungera långsiktigt. Polisyrket är lika varierande som uppdraget. Polisutbildningen behöver därför anpassas för att bättre svara mot de behov som finns. Polisutbildningen ska vara utformad för att på ett ändamålsenligt sätt utbilda poliser till att kunna utföra ett gott polisarbete. Dagens utbildning är i stora delar bra, men utbildningen kan ytterligare förbättras, genom bättre möjligheter att utbilda sig på distans och mer befogenheter direkt i utbildningen. Det har bland annat framförts att nyutbildade poliser kräver omfattande vidareutbildning för att klara det vardagliga polisarbetet. Dessa uppgifter bör i större omfattning kunna hanteras under utbildningstiden.

Polisen behöver anställda med arbetslivserfarenhet från andra områden, t.ex. it-specialister, psykologer, beteendevetare och ekonomer. Polisens efterfrågan på särskild erfarenhet och kompetens kommer sannolikt öka i takt med att uppgifterna blir alltmer komplexa. Även personer som rekryteras utifrån bör på sikt kunna bli poliser, med de befogenheter som tillkommer en polis. Det bör därför skapas tydligare möjligheter att få en anpassad polisutbildning för de personer som har börjat arbeta hos polisen och som har särskild kompetens och/eller arbetslivserfarenhet från andra områden. Enligt vår mening är det därför önskvärt att även de personer som rekryteras utifrån på sikt ska bli poliser och ha alla de befogenheter som tillkommer en polis.

Utbildning på fler orter

Moderaterna vill att polisutbildningen ska finnas i ännu flera delar av landet än idag. Polisutbildning bedrivs sedan januari 2019 på fem platser i Sverige som uppdragsutbildning vid högskolorna i Södertörn, Umeå, Växjö, Borås och Malmö. Det finns vidare en möjlighet att läsa till polis på distans. Det är positivt att nya utbildningsplatser nyligen öppnat upp, men givet det stora behovet av fler poliser finns skäl att överväga öppnandet av utbildningar på ytterligare fler orter, samtidigt som möjligheterna till distansutbildning byggs ut. Rekryteringen bör dessutom ske mer aktivt över hela landet och med ett tydligt uppsökande syfte för att förmå fler att söka polisutbildningen.

Att ha möjlighet att utbilda sig till polis i flera delar av landet kommer leda till att fler personer söker utbildningen. Den typ av uppdragsutbildning som polisutbildningen numera utgör är relativt enkel att bedriva på fler orter. Givet det stora behovet av fler poliser vill vi se över om utbildningen skulle kunna ske på fler orter samtidigt som

möjligheterna till distansutbildning byggs ut. Dessutom finns regionalpolitiska skäl att lägga fram ett sådant förslag.

Stärk attraktiviteten inom polisyrket

Utöver Moderaternas förslag om höjda löner och betald polisutbildning, som båda syftar till att stärka attraktiviteten inom polisyrket för att locka fler till att vilja utbilda sig till och arbeta som polis, måste ett kontinuerligt arbete bedrivas för att göra Polismyndigheten till en attraktiv arbetsplats. Det är centralt för att nå målsättningen om 10 000 fler polisanställda till 2024, men också för att därefter kunna behålla poliserna inom organisationen.

Regeringen gav 2017 Polismyndigheten i uppdrag att skapa förutsättningar för ytterligare förbättringar av arbetsmiljön samt fler karriärvägar för polisanställda. Uppdraget slutredovisades i oktober 2018, men efter det har fortsatt ett stort antal poliser valt att sluta. Det är därför uppenbart att mer behöver göras. Förutom höjda löner behöver exempelvis ökade karriärmöjligheter, minskad administrativ börda och tydliga insatser för att minska hot och våld mot poliser komma på plats. Därtill bör Polismyndigheten ha som ett stående uppdrag att kontinuerligt arbeta för att stärka attraktiviteten inom polisyrket. Polismyndigheten bör också få i uppdrag att kontinuerligt arbeta för att stärka attraktiviteten inom polisyrket samt utvärdera hur de attraktivitetsstärkande åtgärderna som vidtas faller ut, i syfte att säkerställa att Polismyndigheten utgör en attraktiv arbetsplats.

Respekten för polis och rättsväsende

För många poliser är det tyvärr vardag att utsättas för hot, trakasserier och våld. Detsamma gäller även annan blåljuspersonal och andra anställda i rättsväsendet. Angrepp mot polis och annan blåljuspersonal utgör angrepp mot vår rättsordning. Detta måste på ett tydligare sätt speglas i vår lagstiftning med strängare straff för våld och hot mot blåljuspersonal. Det är nödvändigt att straffen för våld mot tjänsteman skärps så att straffskalan börjar på sex månaders fängelse. Regeringen har lämnat förslag till riksdagen om ett bättre straffrättsligt skydd för blåljuspersonal men inte föreslagit skärpta straff i denna del. Sådana förändringar är dock angelägna och kan inte tillåtas dra ut på tiden. Kränkingsersättning ska även utgå i fler fall än idag när poliser är brottsoffer.

Samhällets reaktioner på den här typen av angrepp måste vara tydliga. Det handlar både om att skydda personer som har samhällsviktiga uppgifter och om att värna respekten för rättsstaten. Alla ska kunna känna sig trygga på jobbet och brott ska alltid straffa sig.

Våld mot tjänsteman som egen brottsrubricering

För att fånga upp det allvar som ett våldsamt angrepp mot exempelvis en polisman eller en tulltjänsteman faktiskt innebär vill vi bryta ut bestämmelsen om våld mot tjänsteman – som i dag regleras i samma bestämmelse som hot mot tjänsteman – och göra det till ett eget brott med en straffskala som börjar på sex månaders fängelse. Det skulle i praktiken innebära att ett knytnävsslag i ansiktet på en polis eller en tulltjänsteman har

ett straffvärde om lägst sex månaders fängelse – att jämföra med dagens cirka en till två månaders fängelse. Det rör sig alltså om en straffskärpning som skulle träffa brett och leda till betydligt längre fängelsestraff för de personer som angriper en tjänsteman.

Ökade möjligheter för poliser att få skadestånd i form av kränkingsersättning

Moderaterna vill att kränkingsersättning ska utgå i fler fall än i dag när poliser är brottsoffer. I kommittédirektivet till Blåljusutredningen beslutade regeringen att utredningen skulle kartlägga och analysera domstolsavgöranden som gäller polismäns rätt till ersättning vid allvarlig kränkning, men utan att lyckas presentera ett förslag.

I dag ställs högre krav på att skadestånd i form av kränkingsersättning ska utgå när till exempel poliser är utsatta för brott. I praxis ställs relativt höga krav för ersättning i dessa fall. Moderaterna anser att kränkingsersättning bör utgå i fler fall när poliser är brottsoffer. Att till exempel spotta en polis i ansiktet bör alltid leda till skadestånd. Detsamma bör gälla när poliser utsätts för våld som är att jämföra med misshandel av normalgraden.

En utredning pågår just nu som ska ta ställning till i vilken utsträckning polisers och andra särskilt utsatta yrkesgruppers rätt till kränkingsersättning bör utvidgas, där slutsatserna ska redovisas i juni 2021. En sådan förändring är angelägen och kan inte tillåtas dra ut på tiden. Det är därför viktigt att regeringen prioriterar frågan och skyndsamt återkommer till riksdagen med ett förslag om höjd kränkingsersättning i nära anslutning till att utredningen presenterat sina slutsatser.

Skyddande av myndighetspersoners identiteter

Det har blivit vanligare att poliser, främst de som arbetar i yttre tjänst, efterfrågar skyddad identitet. Detta är bland annat en följd av att poliser ofta filmas av allmänheten under ingripanden. Moderaterna anser att det bör utredas hur fler personer som arbetar på Polismyndigheten och andra myndigheter kan få skyddade uppgifter av olika slag. Exempelvis kan idag endast poliser i Polismyndigheten få kvalificerad skyddsidentitet men inte andra tjänstemän vid polisen. Dessutom behöver en översyn göras om hur alltifrån åklagare till andra personer som jobbar på socialkontor eller exempelvis Migrationsverket ska skyddas. Det är även centralt att ett slags mellanvariant utreds då en skyddad identitet ofta medför vissa problem som inte fungerar för alla. Exempelvis är det både svårt och framför allt inte önskvärt att en polis med familj i princip ska behöva gå under jorden vid erhållandet av en skyddad identitet. En sådan utredning bör få ett brett uppdrag att se över hur poliser och andra tjänstemän på bästa sätt kan erhålla ett bättre skydd av sina identiteter.

Effektivisering av Polismyndigheten

Fler poliser och en starkare lokal närvaro är centrala delar för en förbättrad brottsbekämpning och ett tryggare Sverige. Samtidigt är det viktigt att de olika delarna inom myndigheten fungerar på ett tillfredsställande sätt och inte skapar flaskhalsar i polisens arbete. Polismyndigheten bedriver kontinuerligt ett arbete för att effektivisera verksamheten i syfte att minska kostnader, effektivisera arbetssätten och öka kvaliteten för

medborgarna. Det är positivt, men samtidigt finns det tydliga exempel på delar i verksamheten som kan effektiviseras med hjälp från politiskt håll.

Ett sådant exempel är Nationellt forensiskt centrum (NFC). En mer komplicerad brottslighet och tystnadskulturen har medfört att efterfrågan på forensiska analyser har ökat kontinuerligt. Samtidigt har det återkommande rapporterats om att NFC blivit en flaskhals för brottsutredningarna. NFC är en viktig del i polisens utredningsarbete och många gånger avgörande i arbetet med att nå fällande domar. Mot bakgrund av detta har Moderaterna presenterat separata satsningar på NFC.

Det finns även indikationer på att it-analyser är en annan del inom Polismyndigheten som bromsar upp polisen i deras brottsbekämpande arbete. I vissa fall kan det ta upp till ett år att exempelvis tömma en telefon på information. Detta påverkar bland annat ärenden som avser utredningar om barnpornografibrott, som alltid bygger på tömning av datorer och telefoner där materialet senare ska granskas av särskilda utredare specialiserade på barnpornografibrott. Det får ofta till följd att en misstänkt sedan får straffrabatt på grund av att ärenden tagit lång tid att utreda.

En annan sådan flaskhals är polisens it-system, där Statskontoret konstaterat att it-systemen utgör ett hinder för att utveckla verksamheten och uppnå högre effektivitet.

Samtliga flaskhalsar måste undvikas i den mån det är möjligt och en effektivisering av Polismyndigheten är en viktig del i att frigöra tid för de anställda att ägna sig åt polisens kärnuppdrag – att bekämpa brottsligheten och öka tryggheten. Moderaterna vill därför ge Polismyndigheten i uppdrag att identifiera flaskhalsar inom myndigheten och prioritera processerna med att arbeta bort dessa.

Fler och bättre kameror och annan teknisk övervakningsutrustning

Tillse att polisen får möjlighet att följa trafikflöden i realtid via kamerasystem, egna eller andras som t ex Trafikverkets kameror för trängselskatt. Detta ska få användas både för att förhindra och utreda brott, det vill säga även i underrättelseverksamhet. Kameraövervakning är ett viktigt verktyg för polis och rättsväsende att klara upp fler brott. I svårutredda brottsutredningar är kameraövervakningen särskilt viktig. Kameraövervakningen har också en starkt brottsförebyggande effekt och är ett viktigt hjälpmedel i utredningar av exempelvis gängkriminalitet där människor ofta inte vågar vittna. Det är även en viktig trygghetsskapande åtgärd och vi ser därför ett stort behov av en ökad kameraövervakning generellt i samhället.

Det är viktigt att de kameror som sätts upp är av en viss kvalitet. Detta har efterfrågats av Polismyndigheten som påpekat att bilder från kameraövervakning som används i samband med brottsutredningar ofta inte håller tillräckligt bra kvalitet. För att säkerställa att det filmmaterial som polisen inhämtar från externa aktörer i samband med brottsutredningar håller en tillräckligt hög kvalitet vill vi utreda om det går att införa ett kvalitetskrav i samband med tillståndsgivning för kameraövervakning.

Moderaterna vill utöka polisens kameraövervakning och förbättra kvaliteten på de kameror som sätts upp framöver. Vi vill även att polisens tillgång till annan teknisk övervakningsutrustning ses över, exempelvis att sätta upp och aktivera ljuddetektorer som kan användas i syfte att upptäcka skottlossningar, glaskross och skrik.

Fler personer bör topsas för DNA

Personer som är skäligen misstänkta för brott som kan ge fängelse kan idag bli föremål för DNA-topsning och registreras i DNA-registren. Idag behöver polisen göra en bedömning av om just det aktuella brottet kommer leda till annat än böter. Det är dock en förhållandevis svår bedömning att göra. Dessutom undantas många straffbelagda gärningar genom kraven på förväntan om annan påföljd än böter.

Moderaterna föreslår att lagstiftningen ändras så att det istället blir möjligt att genomföra DNA-topsningar på personer när det finns fängelse i straffskalan. Det innebär att det vid exempelvis brott som skadegörelse, grov olovlig körning och ringa stöld, som idag leder till böter men där fängelse ingår i straffskalan, skulle bli möjligt att genomföra topsning. Om fler topsningar gjordes skulle det i förlängningen leda till att fler brott skulle kunna klaras upp då fler som misstänks för brott kommer att finnas registrerade i DNA-registret, samtidigt som en misstänkt gärningsman kan knytas till eventuella tidigare brott.

Förändra regelverket för insamling, lagring och användning av biometriska uppgifter

Reglerna om insamling, lagring och användning av biometriska uppgifter behöver moderniseras så att de inte utgör hinder för polisens möjligheter att utreda och klara upp brott. Detta har även Polismyndigheten påtalat för regeringen. Moderaterna anser att polisen bör ges förbättrade förutsättningar att hantera biometriska uppgifter i form av bl.a. DNA, foto och fingeravtryck både för att bättre kunna utreda brott och för att med högre säkerhet än idag kunna säkerställa personers identitet.

Ett exempel handlar om att knyta DNA från en avliden målsägande i exempelvis en gängrelaterad skjutning till spår som säkrats vid tidigare brottsplatser. Idag är det inte tillåtet att använda målsägandens DNA-profil för att göra jämförelser med spår från andra brottsutredningar. Begränsningen leder till problem i de situationer där målsäganden avlidit och det t.ex. inte går att jämföra dennes DNA-profil med DNA-spår som registrerats i en eller flera andra brottsutredningar. Ett annat exempel är uppgifter om en avliden person, där nuvarande lagstiftning innebär att uppgifter tas bort från bl.a. DNA-registret när personen avlider. Mot bakgrund av den allvarliga utvecklingen med skjutningar bör dessa regler ändras för att skapa bättre förutsättningar att klara upp fler brott.

Tydligare mål för polisen och resultatuppföljning

När få brott klaras upp och upptäcktsrisken är låg riskerar brottsligheten att öka och få fäste på allt fler platser. För att säkerställa kvaliteten i polisens utredningar och att fler brott blir utredda krävs bland annat att Polismyndigheten har tydliga och mätbara mål för sin verksamhet och att målen följs upp. Den diskussion som tidigare funnits om så kallad pinnjakt inom polisen får inte vara en ursäkt för att undvika ett målmedvetet och planerat arbete.

Svarstider hos Polismyndigheten

Det måste vara enkelt att komma i kontakt med polisen, oavsett var i landet man bor och på vilket sätt man väljer att kontakta polisen. Polisen måste vara tillgänglig. Människor förväntar sig modern kommunikation och rimliga svarstider. Alltför ofta går det lång tid innan allmänheten får ett svar när man kontaktar polisen. Åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att det går att nå Polismyndigheten inom rimlig tid även vid icke akuta ärenden.

Polisens samlade trafikövervakande arbete

En god och säker trafikmiljö kräver inte bara ett bra vägnät. Det kräver också en bra efterlevnad av trafikregler. Alltför många utsätter idag sina medtrafikanter för livsfara eftersom man har valt att köra påverkad av alkohol eller andra droger. Det är en brottslighet som i huvudsak bara kan begränsas med regelbundna kontroller och en synlig polis på våra vägar. Kameror kan bidra med att beivra fortkörningar men inte rattfylleri. Många gånger upptäcks även annan typ av brottslighet vid polisens stickprovskontroller. Det trafikövervakande arbetet har minskat de senaste åren. Därför bör det göras en översyn av polisens samlade trafikövervakande arbete. I detta arbete bör ingå en studie av hur detta arbete genomförs i andra jämförbara länder.

Kontrollen av den tunga lastbilstrafiken kräver en särskild yrkeskompetens. Bristande underhåll och undermåligt material i tunga fordon, ibland kombinerat med för långa körtider, innebär en stor fara på våra vägar. Alliansregeringen tog fram ett förändrat regelverk för att kunna förhindra att tung trafik skulle kunna fortsätta färdas när brister uppdragas. Kontrollen av dessa fordon kräver dock välutbildade trafikinspektörer. Polisen måste tillse att denna kompetens upprätthålls.

Skärpta straff för rattfylleri och olovlig körning

I dag är straffet för rattfylleri antingen böter eller fängelse i högst 6 månader och för grovt rattfylleri fängelse i högst två år. Straffet för olovlig körning är böter och för grov olovlig körning fängelse i högst 6 månader. En skärpning av straffskalorna för rattfylleri och grov olovlig körning så att straffmaximum uppgår till ett års fängelse skulle göra att straffskalorna står i bättre proportion till brottens allvar.

Dagens straffskalor för rattfylleri, drograttfylleri och grov olovlig körning innebär dessutom att personer som är misstänkta för dessa brott inte kan anhållas och häktas. Det är inte acceptabelt att en person som gång efter gång gör sig skyldig till rattfylleri eller grov olovlig körning inte kan frihetsberövas i väntan på huvudförhandling. En skärpning av straffmaximum för dessa brott till ett års fängelse skulle ge åklagare möjlighet att anhålla och begära dessa personer häktade.

Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att skärpa straffen och en utredning har presenterat förslag. Regeringen måste nu skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag som innebär att straffen för denna typ av brott skärps.

Johan Forssell (M)

Louise Meijer (M)

Ellen Juntti (M)

Mikael Damsgaard (M)

Sten Bergheden (M)